

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง que แสดงออกถึงสุนทรียภาพ (Esthetics) ซึ่ง เป็นความงามที่ ไม่สามารถมองเห็นด้วยตา แต่เป็นความงามที่มองเห็นด้วย จิตใจและพลังความนึกคิด (สมโภช รอดบุญ 2518:8) และฌรุฑ์ สุธจิตต์ (2534:1-2) ยังกล่าวเสริมว่าดนตรีเป็น เรื่องของ โสตศิลป์คือความงามที่สัมผัส ได้ด้วยการฟัง ซึ่งต่างจากศิลปะแขนงอื่น ๆ ที่สัมผัสได้ด้วยการเห็นด้วยตาจัดเป็น ทัศนศิลป์ สุกี เจริฑุสุข (2532:12) กล่าวว่ดนตรีเป็น เรื่องสุนทรียศาสตร์ที่ว่ ด้วยความสวยงาม และความไพเราะ ไม่สามารถถ่ายทอดได้ด้วยการอ่าน การ ท่องจำ หรือการคิดหาเหตุผล ดนตรีต้องอาศัยการรับรู้และสัมผัสด้วยตัวเอง ซึ่ง เบอร์ไมสเตอร์ (Burmeister 1958 : 219) ก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันว่ ดนตรีมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญองงามทางด้านสุนทรียะ และ เพื่อพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน ฌรุฑ์ สุธจิตต์ (2532 : 226) กล่าวว่ ความซาบซึ้งในดนตรีเป็นสิ่งที่มนุษย์ขาดได้ มิได้ทำให้ผู้นั้นถึงแก่ชีวิตแต่ ประการใด แต่ถ้าผู้นั้นได้รู้จักและสัมผัสกับอีกส่วนหนึ่ง ในความรู้สึกของเขา ซึ่งเป็น สัมผัสที่ทำให้เกิดความเต็มเปี่ยมและความเอิบอ้อมของความรู้สึกในใจสิ่ง เหล่านี้เองช่วยทำให้ผู้นั้นเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งไม่มีสิ่งใดมาทดแทนหรือทำให้เกิดขึ้นได้นอก เหนือไปจากสุนทรียรสของดนตรี

ในวงการศึกษปัจจุบันจึงถือว่า ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งในเนื้อหาของกระบวนการ การศึกษา เพราะดนตรีมีส่วนช่วยท่านุบำรุงชีวิตเด็กให้สมบูรณ์พูนสุข ทั้งเป็นตัว ประกอบที่สำคัญที่จะส่งเสริมบุคลิกภาพของแต่ละคน (โรวิทย์ ชันธศิริ 2520:131) ฉะนั้นดนตรีจึง เป็นสิ่งที่เรียนได้ง่าย สนุกสนานและเป็นประโยชน์สุดคณานับ เช่น ดนตรีทำให้เกิดสมาธิ มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ มีความละเอียดอ่อน

ทางด้านอารมณ์ และแนวความคิด คนตรีทำให้คลายความเครียดและลดความ
กังวลได้ คนตรีสามารถช่วยทำให้บุคคลมีมนุษย์สัมพันธ์และเข้าสู่สังคมได้

(พิชัย ปรัชญาอนุสรณ์ 2529 : 8,68) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า คนตรีเป็นวิชาหนึ่งที่
สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ เพราะ
คนตรีมีส่วนช่วยพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพตาม
เป้าหมายของการจัดการศึกษาอันจะเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศในที่สุด

คนตรีจัดเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่สำคัญมากอย่างหนึ่งที่เด็กก่อนวัย
เรียนควรจะได้รับจากกระบวนการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการจัด
ประสบการณ์ด้านดนตรีโดยตรงให้กับเด็กหรือการนำคนตรีเพื่อช่วยเสริมการเรียนรู้
ประสบการณ์ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านภาษา ด้านสังคม หรือด้านพลศึกษา เป็นต้น
ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่าคนตรีเป็นสื่อในการเรียนประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมอย่าง
หนึ่งในการเรียนการสอนระดับเด็กก่อนวัยเรียน (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ 2531:145)
เพราะว่าคนตรีและเด็กก่อนวัยเรียนนั้นเกือบจะไม่สามารถแยกออกจากกัน คนตรี
และเด็กนับเป็นสิ่งมหัศจรรย์ นับตั้งแต่ความสนุกสนานร่าเริง การหัวเราะ การ
เคลื่อนไหวอิสระ ความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออก (ดร.ดาแกิง 2530:30)
และถ้าจะกล่าวถึงคุณค่าของคนตรีที่มีต่อเด็กก่อนวัยอนุบาลก็พอสรุปได้ดังนี้

1. คนตรีช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก คนตรีจะเป็นตัว
กระตุ้นให้เด็กคิดค้นทดลองและแสดงออกโดยใช้คนตรีเป็นสื่อ
2. คนตรีช่วยพัฒนาด้านการตอบสนองทางอารมณ์ของเด็ก เนื่องจาก
ประสบการณ์คนตรีจะช่วยให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์
3. คนตรีช่วยพัฒนาด้านปัญญา โดยเหตุที่คนตรีเป็นสื่อทำให้เด็กคิด
และทำความเข้าใจกับเรื่องของเสียง และช่วยพัฒนาด้านการรับรู้ ตลอดจนการ
เชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ
4. คนตรีช่วยพัฒนาการด้านภาษา เมื่อเด็กชอบร้องเพลง การเรียน
รู้ทางด้านภาษาจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่เด็กต้องเรียนรู้ไปด้วย นอกจากนี้เด็กยังใช้
ภาษาเป็นสื่อในการอธิบายความรู้สึกต่อคนตรี ซึ่งทำให้เกิดมีพัฒนาการด้านการใช้
ภาษามากขึ้นด้วย

5. คนตรีช่วยพัฒนาการด้านร่างกาย เนื่องจากประสบการณ์ทางด้านดนตรีเกี่ยวข้องกับมาร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเข้าจังหวะ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อต่างๆ ดีขึ้น

6. คนตรีช่วยพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์บุคคล เนื่องด้วยประสบการณ์ด้านดนตรีช่วยให้เด็กรู้จักและเข้าถึงความรู้สึก ความสามารถของตนเอง และยังช่วยให้เด็กเข้าใจเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนด้วย

7. เป็นประการสำคัญที่สุด คือคนตรีซึ่งเป็นศิลปะแขนงหนึ่งจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสุนทรีย์ ซึ่งจะนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรีต่อไป คนตรีจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์สุนทรีย์ โดยการตอบสนองต่อองค์ประกอบดนตรี เช่น ทานอง จังหวะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กรู้ซึ่งถึงความสวยงาม ความเต็มอิ่มในอารมณ์และความงามทางการรับรู้ สิ่งเหล่านี้มักจะถูกละเลยในการให้การศึกษาทั่วไปของเด็ก การที่เด็กมีประสบการณ์ทางด้านดนตรีช่วยเติมความรู้สึก ความต้องการของเด็กให้เต็ม ซึ่งจะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ มีจิตใจเจริญงอกงามควบคู่กันไปกับความคิดความอ่านทางวิชาการด้านอื่น ๆ
(ณรุทธ์ สุทธจิตต์ 2532 : 11-12)

ฉะนั้นแนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับอนุบาลศึกษาจึงควรจะได้รับพัฒนาทางด้านทัศนคติที่ดีควบคู่ไปกับสาระดนตรี ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนสนใจและรักดนตรี นอกจากนี้การเรียนการสอนดนตรีควรคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเสมอ การจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กอนุบาลจึงมีข้อคำนึงหลายประการดังนี้

1. กิจกรรมดนตรีควรเป็นกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านดนตรีในระยะแรก และการเรียนการสอนเนื้อหาดนตรีจะสอนได้บ้างในเวลาต่อไป
2. กิจกรรมดนตรีควรเป็นกิจกรรมที่เน้นเกี่ยวกับความสนุกสนานเพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อดนตรี โดยมีขั้นตอนต่อเนื่องและอยู่ในรูปแบบเดียวกัน เพื่อสร้างเสริมแนวคิดและเนื้อหาตลอดจนทักษะดนตรีในขั้นพื้นฐานทุกทักษะ ซึ่งได้แก่ การร้อง การเคลื่อนไหว การฟัง การเล่น (เครื่องประกอบจังหวะ) การสร้างสรรค์ และการอ่าน

3. กิจกรรมดนตรีควรเน้นที่การปฏิบัติ เพราะเด็กในวัยนี้ไม่ชอบอยู่นิ่งเฉย กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นทักษะดนตรีจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นอย่างมาก

4. กิจกรรมดนตรีควรผสมผสานกันอย่างกลมกลืนเพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสทักษะดนตรีต่าง ๆ อย่างครบถ้วน โดยเด็กอนุบาลควรได้ปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ในรูปของกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในแต่ละช่วงของกิจกรรมควรกินเวลาประมาณ 20-30 นาที โดยใน 1 สัปดาห์ควรมีกิจกรรมดนตรีประมาณ 2-3 ครั้ง เป็นอย่างน้อย

5. สื่อในการจัดกิจกรรมดนตรีควรอยู่ในสภาพสมบูรณ์ และควรใช้ของจริงเพื่อสร้างความสนใจกับผู้เรียน เช่น การเรียนเรื่องเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ถ้าเด็กอนุบาลมีโอกาสสัมผัสกับของจริงได้ฟังเสียงสด ๆ จะเป็นสิ่งที่ดีมาก (ณรุทธ์ สุทธจิตต์ 2532 : 190-191)

แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้ใช้อยู่ในขณะนี้ ได้กำหนดคำที่เพลง ดนตรีและการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะเป็นส่วนหนึ่ง ในสามของประสบการณ์ที่จัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อปลูกฝังค่านิยม เจตคติและคุณลักษณะที่ดีของศิลปะ และวัฒนธรรมไทย
2. เพื่อปลูกฝังให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. เพื่อส่งเสริมให้มีรสนิยมที่ดี รักสวยรักงาม ซาบซึ้งในความไพเราะของดนตรี
4. เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกตามความถนัดและตามความสามารถของแต่ละบุคคล
5. เพื่อพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
6. เพื่อฝึกให้เป็นคนมีระเบียบ ประณีต และช่างสังเกต
7. เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528:159)

ในด้านของเนื้อหา เพลง ดนตรี และการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ ระดับก่อนประถมศึกษากำหนดให้สอน การร้องเพลง การฟังดนตรี กิจกรรมประกอบจังหวะ การเล่นเครื่องดนตรี การคัมภีร์ การเคลื่อนไหวและการสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 166-171) ส่วนแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งเป็นแผนการสอนที่ใช้ช้อยู่ในขณะนี้ ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า เพลงจะเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ครูใช้ประกอบหรือเสริมเพื่อช่วยให้เด็กมีความสนใจดีขึ้น หรือเพื่อให้ง่ายแก่การเข้าใจบทเรียน ครูจะนำมาใช้ต่อเมื่อจำเป็นหรือเหมาะสมโดยเสริมเข้าไปในกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมในวงกลม เป็นต้น โดยมีจุดประสงค์คือ

1. เพื่อให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่ายวิชาที่เรียน
2. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้จากบทเรียน
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้แก่เด็ก
4. เพื่อให้มีความคิดริเริ่มในการแสดงท่าประกอบเพลง
5. เพื่อกล่อมเกล่าให้มีนิสัยอ่อนโยน ละมุนละไม
6. เพื่อปลูกฝังนิสัยและพื้นฐานทางนาฏศิลป์และดนตรีเบื้องต้นให้แก่เด็ก

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2530 : 23)

ฉะนั้นดนตรีจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการเรียนการสอนระดับอนุบาล เพราะเด็กในวัยนี้ช่างจดจำและสามารถเลียนแบบได้เร็ว แต่ในบางครั้งโรงเรียนบางแห่งอาจมองข้ามไปหรือไม่ให้ความสนใจกับวิชานี้พอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมุ่งจะสอนเนื้อหาวิชามากเกินไป หลายโรงเรียนพยายามสร้างชื่อเสียงง่าย ๆ ด้วยการแสดงว่าเด็กนักเรียนของตนเก่ง อ่านได้ เขียนได้ บวกลบเลขได้สามหลัก จดหมายได้นึกถึงสภาพจิตใจของเด็กในวัยนี้ไม่ บางโรงเรียนก็ต้องการเอาใจผู้ปกครองก็เลยเปลี่ยนแนวนโยบายโดยเพิ่มเนื้อหาวิชามากขึ้น วิชาดนตรีซึ่งหลายโรงเรียนเห็นว่ามีได้มีส่วนเพิ่มพูนความรู้แก่เด็กเลย จึงค่อย ๆ หดหายลงไปและในตารางสอนก็จะมีกาเพิ่มวิชาอื่น ๆ เข้าไปเต็มแน่นเพื่อให้เด็กเก่งพอที่จะสอบเข้าชั้นประถมได้ สาเหตุอีกประการหนึ่งที่หลายโรงเรียนตัดวิชาดนตรีออกหรือลดจำนวนชั่วโมงลงก็เพราะหาครูที่ถนัดทางด้านนี้ไม่ได้ อาจเป็น

เพราะร้องเพลงไม่เป็น เล่นดนตรีไม่ได้ จับและให้จังหวะไม่ถูกก็เลยจำต้องงดไปหรือลดลงให้น้อยที่สุด (ทักษิณา สวานานนท์ 2528 : 64)

จากความสำคัญและเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมดนตรีซึ่งเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่สำคัญมากอย่างหนึ่งที่เด็กก่อนวัยเรียนควรจะได้รับจากกระบวนการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการจัดประสบการณ์ด้านดนตรีโดยตรงให้ผู้เรียนหรือการนำดนตรีเป็นสื่อเพื่อช่วยเสริมการเรียนรู้ประสบการณ์ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านภาษา ด้านสังคม หรือด้านพลศึกษา เป็นต้น โดยผู้วิจัยจะศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่รัฐกำหนดให้เป็นโรงเรียนที่ต้องจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้เป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนในสังกัด และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อทราบถึงสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมดนตรีเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีและอุปสรรคเพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้จะศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 77 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2532
2. ประชากรและตัวอย่างประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารซึ่งรับผิดชอบงานด้านอนุบาลศึกษาจำนวน 77 คนและครูผู้สอนชั้นอนุบาลจำนวน 271 คนในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3. สภาพการ จัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้

3.1 เป้าหมายและนโยบายในการจัดกิจกรรมดนตรี และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมดนตรี สำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3.2 ลักษณะการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียน

3.2.1 การเตรียมความพร้อมด้านดนตรี

3.2.2 การจัดเนื้อหาสำหรับกิจกรรมดนตรี

3.2.3 ทักษะดนตรี

3.2.4 การวัดและประเมินผลดนตรี

3.3 ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมดนตรี

3.3.1 ด้านการเรียนการสอน

3.3.2 ด้านอุปกรณ์และสถานที่

3.3.3 ด้านบุคลากร

3.3.4 ด้านตัวนักเรียน

3.4 ความคิดเห็น ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารต่าง ๆ

ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำราต่าง ๆ แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2 รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัย

2. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรและตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหาร จำนวน 77 คนและครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา จำนวน 271 คน ซึ่งอยู่ในชั้นเรียนอนุบาลประจำจังหวัดทั่วประเทศที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในทุกเขตการศึกษาและกรุงเทพมหานคร ทั้ง 77 โรงเรียนเป็นประชากรและตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 348 คน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุดคือ

3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 4 ตอน

3.2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาจำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 4 ตอน

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุมตามเนื้อหา แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับชั่วคราวก่อน นำไปทดลองใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นอนุบาลที่มีใช้ประชากรและตัวอย่างประชากร แล้วนำมาปรับปรุงด้านการใช้ภาษา เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์และนำออกใช้จริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอความร่วมมือในการออกหนังสือในการแจกแบบสอบถามไปที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อส่งดำเนินการให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 77 โรงเรียน ที่เป็นประชากรและตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งและคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ส่วนโรงเรียนที่ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมด้วยตนเองได้ ก็จะเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากประชากรและตัวอย่าง ประชากรไปคำนวณค่าสถิติ โดยหาค่าความถี่ร้อยละ เป็นรายชื่อ ทั้งจากแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนชั้นอนุบาล โดยหาค่าสถิติเป็นตอน ๆ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยายเหมือนกันทุกฉบับ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กิจกรรมดนตรี หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ครูจัดให้นักเรียนอนุบาล เพื่อให้นักเรียนได้ฟังเสียงธรรมชาติ เสียงดนตรี การร้องเพลง การเคลื่อนไหวร่างกายเข้ากับจังหวะดนตรี การแสดงออกถึงความสม่ำเสมอของจังหวะการแยกแยะของระดับเสียงและลักษณะของเสียงในเรื่องความดังค่อยและความรู้สึก การสร้างสรรค์ด้านการเคลื่อนไหวและการปรบมือหรือท่าจังหวะ รวมทั้งการอ่านสัญลักษณ์ หรือภาพง่าย ๆ ซึ่งสื่อความหมายเกี่ยวกับเสียงและดนตรี

สภาพการจัดกิจกรรมดนตรี หมายถึง ความเป็นจริงในการจัดกิจกรรมดนตรีในลักษณะการจัดให้มีการปฏิบัติตามเป้าหมายและนโยบาย การส่งเสริมการจัดกิจกรรมดนตรี การใช้แนวการจัดประสบการณ์จัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาล ซึ่งได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านดนตรี ด้านเนื้อหาในการจัดกิจกรรมดนตรี ด้านทักษะดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี รวมถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมดนตรีซึ่งได้แก่ การเรียนการสอน อุปกรณ์และสถานที่ บุคลากร และตัวนักเรียน

นักเรียนอนุบาล หมายถึง เด็กอายุ 4-6 ปีที่เข้าเรียนในชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง โรงเรียนอนุบาล ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดสอนชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน และกำหนดให้เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้เป็นตัวอย่าง

และเพื่อการวิจัย ปัจจุบันมี 77 โรงเรียน (แผนการศึกษาชาติ 2520, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525:4)

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึงผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งรับผิดชอบงานด้านอนุบาลศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ

ครูผู้สอนชั้นอนุบาล หมายถึง ครูประจำชั้นและครูพิเศษที่ปฏิบัติการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพิจารณาการจัดกิจกรรมดนตรีระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนอนุบาล ชั้นเด็กเล็ก ชั้นอนุบาลชนบทในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของหน่วยงานอื่น ๆ ของประเทศไทยต่อไป
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมดนตรีชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนอนุบาล
3. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนกิจกรรมดนตรีชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนอนุบาลอื่น ๆ ต่อไป